

Ik knoop stenen, draden en mijn CV aan elkaar

Een baan in de marketing opgeven om daarna Braziliaanse vrouwen te leren sieraden te maken. Niet echt een voor de hand liggende overstap zou je zeggen, maar bij Annemiek van Es verliep het eigenlijk heel natuurlijk. Ze heeft nu een atelier in Brazilië waar een tiental vrouwen aan de gestaag groeiende collectie van AVE (All Very Exceptional) werkt.

door Willem Boone

Het reizen zat er bij haar altijd al in en haar eerste kennismaking met Brazilië zes jaar geleden was liefde op het eerste gezicht. "Iedereen praat met iedereen, de mensen zijn daar heel gastvrij en vriendelijk. Ze staan qua humor en manier van denken dichtbij de Nederlanders. Ik vind Nederland erg leuk, maar soms denk ik dat ik er niet helemaal thuis hoor, zeker toen ik die click voelde in Brazilië". Zo'n drieënhalp jaar later was ze opnieuw in Brazilië en werd getroffen door de mooie edelstenen die ze in Salvador zag. "De vraag was alleen hoe ik daaraan kon komen voor een niet toeristische prijs". Uiteindelijk lukte het haar en vertrok ze met 15 kilo stenen in haar rugzak, "Mijn kleding heb ik weggegeven aan mensen in sloppenwijken om plek te maken".

Zittend in haar Amsterdamse appartement vertelt Van Es op vaak verfrissend relativerende en humoristische wijze over het begin van haar missie: "Tja, toen zat ik thuis met een hele hoop stenen en moest ik er wat mee gaan doen. Zodoende ben ik ermee gaan prutsen en sieraden gaan maken". Zoals ze het vertelt, klinkt het heel gewoon, maar hoe begin je met zoiets? Is daar geen opleiding voor nodig? "Ik heb altijd veel creatieve dingen gedaan, zoals fotografie en TV maken, het was er opeens". Van het een kwam het ander, op advies van vriendinnen organiseerde ze een expositie in juni 2003, waarbij ze alle gemaakte sieraden verkocht. Om weer aan stenen te komen ging ze opnieuw naar Brazilië. Dat bleek niet zo heel eenvoudig te zijn, "doordat ik een toeristische kop heb". Uiteindelijk hielp het toeval haar een handje: na een

val over een paaltje liep ze moeizaam. Een Fransman die ze in het hostel ontmoet had nam haar mee naar een leuk dorp, Imbassai. Op het strand ontmoette ze haar huidige partner, Roberto. Ze zei haar baan op en woonde vervolgens een half jaar in Brazilië waar ze aan nieuwe ontwerpen werkte. Mede door haar vroegere activiteiten bij Foster Parents Plan kreeg ze steeds meer het idee iets te willen doen voor de mensen ter plekke. Met hulp van Roberto rekruteerde ze vijf vrouwen die haar gingen helpen met het maken van sieraden. Dat aantal is inmiddels uitgegroeid tot elf. Ze werken thuis en krijgen een goed salaris. Hierdoor kwam er gelukkig voor de vrouwen een eind aan schrijnende toestanden als werkweken in een wasserette van zes keer twaalf uur voor amper 80 euro per maand. "Ze werken nu in hun eigen tijd en kunnen tenminste op hun kinderen passen. Ze krijgen een kans, daar doe ik het voor", aldus Van Es. Een aantal van hun ontwerpen wordt vanaf 24 september a.s. getoond tijdens een expositie in galerie Lous Martin in Delft.

Haar betrokkenheid ging nog verder. In de buurt van Diogo, waar ze nu zes maanden per jaar met Roberto woont, bevinden zich veel hotels. Er is grote behoefte aan personeel dat Engels spreekt en met computers om kan gaan. Men rekruteert daarvoor echter niet ter plekke, maar vliegt personeel uit São Paulo en Salvador in. Een tamelijk absurde situatie. Weer volgt er een humoristisch commentaar: "Het is niet de bedoeling dat die vrouwen hun hele leven lang knopen voor mij blijven leggen, dus ik ben begonnen met Engelse les te geven om ze beter op te leiden. Ik heb een goede opleiding gehad en wil mijn ervaring graag delen met andere mensen. Nu wordt het gecombineerd en weet ik waarom ik zo'n rommelig CV heb. De eindjes worden symbolisch aan elkaar geknoopt". Helaas staan deze Engelse lessen nu stil, maar er zijn al plannen voor een stichting om de zaken professioneler gestalte te geven.

Het project met de sieraden loopt daarentegen heel goed; na ongeveer een half jaar was het vertrouwen van de vrouwen gewonnen. Inmiddels heeft Van Es versterking van een vriendin, Pascale Piket, gekregen waarmee ze samen AVE runt. Ter plekke heeft ze een coördinator opgeleid die zorgt dat er snel geleverd kan worden. Het blijkt echter nog moeilijk om de sieraden in Brazilië zelf te verkopen. Zo is het bijvoorbeeld lastig om prijsafspraken te maken.

Als materiaal gebruikt men halfedelstenen en draden van gerecyclede autobanden die aan elkaar geknoopt worden. Het draad is zo ijzersterk dat vissers het voor hun netten gebruiken.

Van Es vindt het moeilijk haar eigen sieraden te omschrijven, maar na wat doorvragen vertelt ze over wat haar inspireert. Haar lievelingskleur is groen en inderdaad, ze draagt zelf een groene halsketting. "Het leukste zijn sieraden waar mensen verschillende dingen mee kunnen doen, bijvoorbeeld ze als ceintuur of als ketting dragen. In Nederland draagt men sieraden altijd aan de voorkant en hangt er niets op de rug. Dat vind ik juist zo leuk" Aan inspiratie geen gebrek: "Ik zie materiaal en krijg er een idee bij. Ik knoop alle stukjes tot een solide geheel." Om dit te illustreren showt ze een apart sieraad: een ketting waaraan diverse lange dragen hangen. Het is als "jurk" te dragen, zowel aan de voor als achterkant. Momenteel zijn er zeven collecties die intrigerende en soms exotische namen als Wicked Waterfalles, Brasil Bands en Prosperous Pearls dragen. Ideeën voor nieuwe modellen worden met de hele groep besproken: "Ja hoor, dat doen we gewoon onder de mangoboom!".

Ziet Van Es zichzelf eigenlijk als een idealist? "Ja, maar ik ben geen moeder Theresa! Ik ben een idealist, anders was ik wel op kantoor blijven werken. De ideeën die ik heb verwezenlijkt, daar gaat het om. Dat betekent in mijn geval niet per se veel geld verdienen, maar wel prettig kunnen leven. Er zit een gedachte achter; niet alleen ergens inspiratie en materiaal vandaan halen, maar ook iets terug doen". Dat zijn de woorden van iemand die duidelijk haar draai gevonden heeft, al voegt ze er desgevraagd in een relativerend moment aan toe dat ze er nog niet van kan leven. Zo moet ze in Nederland bijklussen en gaat er tijdens haar verblijf in Brazilië nogal wat geld op aan benzine en medicijnen voor mensen die ziek zijn. Ze is er eerlijk over: "Dat is niet altijd even slim. Vriendinnen van me zeggen dat ik ook eens aan mezelf moet denken, maar het gaat nu wel zo goed dat ik denk dat het kan".

Voorgoed uit Nederland weggaan overweegt ze niet. Daarvoor is het een te leuk land met vrienden, familie, de stad Amsterdam met veel mogelijkheden en niet te vergeten goede sociale voorzieningen. Inderdaad, de eerste indruk dat de veranderingen in haar leven zich op een heel natuurlijke manier voltrokken hebben, blijkt heel aardig te kloppen, net als haar idee dat ze niet helemaal in Nederland thuis hoort. Haar hartelijke omhelzing na een eerste ontmoeting doet tenminste on-Nederlands aan!

www.avedesign.nl

*Expositie Cross-Over, tot 5 november
Galerie Lous Martin, Kromstraat 3, 2611 EP Delft
tel. 015-2132697*